

Başvuru Numarası	: 2024/2834
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 04.06.2025/61
Karar Numarası	: 2025/341
Başvuran	: H.Y.
Başvuran Vekili	: -
Adres	: -
Muhatap Kurum/Kişi	: Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres	: -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumu idaresi tarafından eşcinsel olduğunun kabul edilmediğini, eşcinsel olması nedeniyle sözlü ve fiziksel şiddete maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdaresine eşcinsel olması nedeniyle gerekli işlemlerin yapılması gerektiğine dair birden fazla dilekçe verdiğini,

b. Hakkında disiplin soruşturmaları açıldığını,

c. Eşcinsel olması nedeniyle hem Kurum görevlileri tarafından hem de barındırıldığı Kurumda bulunan diğer mahpuslar tarafından darp edildiğini, tehdit ve hakaretlere maruz bırakıldığını, Kurum İdaresi tarafından ölüm tehditleri aldığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın Kuruma nakil geldiği tarihten itibaren eşcinsel olduğunu beyan etmesinden dolayı farklı zaman dilimlerinde gerekli hastane sevklerinin gerçekleştirildiği, bu hususta 27/10/2023 tarihinde Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine sevkini sağlandığı, ileri tetkik ve tedavi maksadıyla 4/11/2023 tarihinde Adana Ekrem Tok Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine sevkini sağlandığını ve "*hastanın muayene edildiği, yapılan tetkik sonucunda aktif tedaviyi gerektirecek düzeyde patoloji saptanmadığına*" dair doktor kanaatinin yer aldığı,

b. 20/5/2024 tarihinde ise 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 32'inci maddesi uyarınca Kırşehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Polikliniğine sevk edildiği ve yapılan muayenesi sonucunda "*... yapılan psikiyatrik muayene, adli evraklar ve otomasyon kayıtlarının incelenmesi sonucunda kişide yargılanmasını bozacak düzeyde aktif psikiyatrik tanı saptanmamıştır. Suç tarihi olan 6/7/2023 tarihinde şahıs TCK 32 kapsamında değerlendirilemez, cezai ehliyeti tamdır.*" şeklinde rapor

düzenlendiği,

c. Başvuranın UYAP kayıtlarının tetkikinde eşcinsel olduğunu sürekli olarak farklı yollarla belirttiği ancak psikososyal servis incelemeleri ve psikiyatri muayenelerinde cinsel kimlik bozukluğuna dair belirtinin bulunmadığı,

ç. 9/12/2024 tarihinde Kurum Hekimi tarafından *"yaklaşık 1 sene önce eşcinsel olduğunu iddia eden hastaya psikiyatrik muayene sonucunda eşcinsel olmadığı aktif bir rahatsızlığı olmadığı, hasta eşcinsel olduğunu ve tedavi olmak istemektedir, hastanın hormonal durumunun değerlendirilmesi amacıyla"* şeklinde not düşülerek 2/1/2025 tarihinde dahiliye polikliniğine sevkinin gerçekleştirildiği, yapılan muayene ve tetkikler sonucunda *"endokrin ve psikiyatri kontrolü gerekmektedir"* notu düşüldüğü,

d. Hükümlü hakkında Kuruma nakil geldiği 5/5/2023 tarihinden bu yana toplamda 41 adet disiplin soruşturması yürütüldüğü, yürütülen ve sonuçlanan disiplin soruşturmaları sürecinde 5271 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un ilgili hükümleri uyarınca ceza verildiği veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verildiği,

e. İlgili cezaların verilmesinde herhangi bir keyfiyetin söz konusu olmadığı, başvuranın Kuruma nakil geldiği tarihten bu yana ceza infaz kurumunun düzen ve asayişini bozucu davranışlar içerisinde bulunduğu,

f. 5275 Sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrası gereğince tehlikeli hükümlü statüsünde bulunduğu, ikincil kazanç sağlama amacıyla farklı soyut iddialarda bulunduğu, Kurumda yürütülen faaliyetler kapsamında ulusal ve uluslararası standartların gözetildiği, bu doğrultuda herhangi bir hükümlü veya tutukluyla iltimas geçilmesi, negatif veya pozitif ayrımcılık yapılmasının söz konusu olmadığı ifade edilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun *"Kurumun görevleri"* başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; *"İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol (OPCAT) hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak."*, (i) bendinde; *"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un *"Başvurular"* başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *"Ön incelemenin yapılması"* başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir: *"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir."*

8. Mezkûr Yönetmelik'in *"Gerekçeli kabul edilmezlik kararı"* başlıklı 67'nci maddesi şöyledir: *"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili"*

gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Başvurunun esas incelemesi yapılmadan önce Kurumun, OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması görevi açıklanmalı ve başvuru konusunun bu kapsamda kalıp kalmadığı değerlendirilmelidir.

12. 6701 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde ulusal önleme mekanizması görevinin kapsamı; özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin alıkonuldukları ceza ve tutukevleri, kamplar, bakım merkezleri gibi yerlerde işkence ve kötü muamele vakalarının yaşanmaması amacıyla bu yerlere yönelik izleme, inceleme, denetleme, değerlendirme ve raporlama faaliyeti şeklinde açıklanmıştır.

13. OPCAT'in 19'uncu maddesi uyarınca ulusal önleme mekanizmaları; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezaya karşı korunması amacı ile bu kişilere yönelik tutumu düzenli olarak izlemek, sonucunda hazırlanacak raporlarda özgürlüklerinden yoksun bırakılmış kişilere yönelik muamele ve koşulların iyileştirilmesi ve işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da onur kırıcı muamele ya da cezanın önlenmesi için Birleşmiş Milletlerin ilgili normlarını dikkate alarak ilgililere tavsiyelerde bulunmakla yetkilendirilmiştir.

14. Ulusal önleme mekanizmaları işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik proaktif çalışmalar yürütmektedir. Ulusal önleme mekanizması kapsamında alıkonulma yerlerine yapılan ziyaretlerin ana amacı, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının izlenmesini ve raporlanmasını gerektirmektedir.

15. Somut olayda başvuran; eşcinsel olması dolayısıyla gerekli işlemlerin yapılmadığını, cinsel yönelimi nedeniyle hem Kurum görevlileri hem de barındırıldığı Kurumda bulunan diğer mahpuslar tarafından darp edildiğini, tehdit ve hakaretlere maruz bırakıldığını ve hakkında asılsız disiplin soruşturmaları açıldığını iddia etmektedir.

16. 5275 sayılı Kanun'un "*İnfazda temel ilke*" başlıklı 2'nci maddesine göre: "*Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin kurallar hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasî veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanır.*"

17. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3'üncü maddesinin demokratik toplumların en temel değerlerinden birini kapsadığını yinelemektedir. En zor koşullarda

bile AİHS, işkenceyi ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezayı kesin ifadelerle yasaklamaktadır. 3'üncü maddede istisnalara ilişkin bir hüküm bulunmamakta ve 15'inci maddenin ikinci paragrafı uyarınca, kişinin yaşamını tehdit eden acil bir durum söz konusu olduğunda bile bu maddeden herhangi bir sapmaya izin verilmeyeceği belirtilmektedir (AİHM, *Selmouni/Fransa* [BD], B. No: 25803/94, 28/7/1999, para. 95; AİHM, *Assenov ve diğerleri/Bulgaristan*, B. No: 24760/94, 28/10/1998, para. 93).

18. Kötü muameleyle maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini belirtmek gerekir (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12/12/2018, para. 45). İşkence ve kötü muamele iddiaları konusunda AİHM, *makul şüphe bulunmaması ya da bütün makul kuşkunun ötesinde* şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak AİHM, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18/1/1978, para. 161).

19. Muhatap Kurumca gönderilen belgeler ve konuya dair içtihatlar incelendiğinde; başvuranın cinsel kimliğine ilişkin iddialarını destekler nitelikte bir sağlık raporu bulunmadığı gibi başvuranın kötü muameleyle maruz kaldığı iddialarını temellendirecek yeterli emare ve bulgunun da mevcut olmadığı, söz konusu iddiaların soyut beyan niteliğinde kaldığı, bu doğrultuda başvuru konusu iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

4/6/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

